

В нашому дослідженні ми розглядаємо тип активної творчої старості, згідно з типологією І. С. Кона, адже саме цей тип є найбільш продуктивним для періоду третього віку. Старіння за таким типом допомагає людині краще пристосуватися до кризи старечого періоду, швидше адаптуватися до нових змін, знайти новий сенс життя та самореалізуватися.

Мета і методи дослідження. Метою нашого дослідження було з'ясування рівня активності й творчості в період геронтогенезу. В дослідженні брало участь 15 осіб віком від 61 до 72 років.

Були використані такі методики: діагностика домінуючого типу спрямованості особистості (Б. Басс), тест «Діагностика творчого потенціалу і креативності» (Є. І. Рогов), додатково проводилось опитування щодо самопочуття досліджуваних та стану їх фізичного здоров'я.

Сутність дослідження. В результаті дослідження було виявлено, що домінуючим типом спрямованості (60%) є спрямованість на справу, що зазвичай прийнято вважати не характерним для старечого віку. У більшості з цих осіб (53%) діагностувався й високий рівень творчого потенціалу. Крім того, в творчо активних і спрямованих на справу осіб похилого віку, зафіксовані значно вищі показники фізичного здоров'я. Інші досліджувані (40%) показали низьку творчу активність і спрямованість на себе.

Основні висновки. Результати дослідження дають нам підстави стверджувати, що творча самореалізація людини похилого віку має позитивний вплив на активність особистості та її психічне й фізичне здоров'я. Перспективу подальшого дослідження бачимо у розробці методик, спрямованих на мотивацію особистості до творчої активності в період геронтогенезу, розкриття внутрішнього потенціалу людей похилого віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюба Т. М. Психологія дорослості з основами геронтопсихології / Т. М. Дзюба, О. Г. Коваленко; за ред. проф. В. Ф. Моргуна. – П., 2013. – 172 с
2. Кон І. С. В поисках себя : Личность и ее самосознание / И. С. Кон. – М.: Политиздат, 1984. – 335 с.

Склярова Ольга,

Студентка 3 курсу

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Т.П.Малихіна**, канд.психол.наук,доцент (БДПУ)

ІГРОВА ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема волі, вольової регуляції поведінки і діяльності людини давно цікавить учених. Воля нерозривно пов'язана з розумом, свідомістю людини, оскільки довільне керування завжди свідоме і навмисне. Завданням волі є управління нашою поведінкою, свідомою саморегуляцією нашої активності. Актуальність піднятої проблеми викликана потребою психологів та педагогів у вдосконаленні вже наявних методів впливу на формування особистості школяра з метою розвитку у нього вольових

якостей таких як самостійність, дисциплінованість, наполегливість, рішучість й організованість.

Гра, на думку Л. Виготського – невичерпне джерело розвитку особистості і вона є зоною найближчого розвитку [1, с.220]. Гра – це довільна дія в уявному полі, в удаваній ситуації, що передбачає створення довільних намірів, утворення життєвого плану, вольових мотивів. У грі найбільш інтенсивно формуються всі психічні якості і особливості особистості. Ігрова діяльність активізує формування довільних психічних процесів: довільної уваги і пам'яті, сприяє розвитку розумової діяльності, уяви, знакових функцій мови, вдосконалює емоційно-вольової сфер.

Ігрова терапія як метод психологічної корекції і розвивальної роботі з дітьми вперше з'явилася в межах психоаналітичного підходу в психологічній практиці як альтернатива психоаналітичній роботі з дорослими. Термін «ігрова терапія» заснували такі вчені як М. Кляйн, А. Фрейд, Г. Гуг-Гельмут. Саме вони застосовували цей метод в роботі з дітьми. Згідно з підходом гуманістів К. Роджерса та В. Екслейна, метою ігрової терапії є становлення або відновлення відносин між дитиною та дорослими з тією метою, щоб оптимізувати особистісне зростання та розвиток. Гра – є вільною від примусу, страху, залежності від світу дорослих, і саме у процесі гри дитина може самовиразити себе і дослідити власні відчуття.

Ідея застосування гри в якості корекційно-розвивального методу полягає в особливостях психічного розвитку дитини, для якої провідною діяльністю виступає саме гра. Гра для дитини виступає як інтеріоризація соціального досвіду, так і репрезентація внутрішнього світу дитини, її емоційної і погребової сфери. Гра має великий потенціал щодо гармонізації соціальних стосунків дитини, відреагування негативних емоцій і встановлення контакту з близьким оточенням, сприяє подальшій соціалізації дитини та розвитку важливих психологічних функцій до яких безперечно відноситься воля.

В ігровій терапії використовують – піскову, малюнкову та танцювальну терапію, ліпку з пластиліну та глини, іграшкову маніпуляцію.

Ігрова терапія може розглядатися як засіб корекції розбалансованої емоційно-вольової та комунікативної сфер дітей шкільного віку. Це обумовлено тим, що гра для них є найбільш освоєним видом діяльності і спілкування де дитина має змогу виразити себе.

Кожен вид ігрової діяльності має свій особливий внесок в удосконалювання вольового процесу. Колективні ігри з правилами крім закріплення в дитини необхідних вольових якостей здійснюють ще і зміцнення саморегуляції вчинків. Якщо в ігри вводити правила та обмеження, то це буде сприяти формуванню у школяра відповідальності та соціально нормованої поведінки. Наполегливість і завзятість можна розвинути у дітей молодшого шкільного віку за допомогою ігор-змагань. Така якість як рішучість розвивається в іграх де визначається час між сигналом до початку виконання завдання та початком його виконання.

Формування вольових якостей школярів у процесі ігрової діяльності процес складний, багатогранний і тривалий. Ігрова терапія є невід'ємною частиною психокорекційної роботи з дітьми шкільного віку. Тому подальші

наші зусилля будуть спрямовані на розробку системи корекційно-розвивального впливу на дітей молодшого шкільного віку засобами ігрової терапії з метою формування у них вольових якостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л.С. Психология развития ребенка / Л.С. Выготский – М. : Эксмо, 2004. – 512с.
2. Гарбузов В. Практическая психотерапия, или как вернуть ребёнку и подростку уверенность в себе, истинное достоинство и здоровье / В. Гарбузов – СПб. : АО «Сфера», 1994. – 160 с.
3. Лэндрет Г.Л. Игровая терапия, искусство отношений / Г.Л. Лэндрет – М.: Институт практической психологии, 1998. – 368 с.

Ольга Склярова,
студентка 3 курсу
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **М.І. Дорошенко,**
канд. психол.н., доцент (БДПУ)

САМОВИХОВАННЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА

Актуальність роботи. У наш час зростає інтерес і увага до проблеми процесу самовиховання підлітків як фактора розвитку особистості. Сенситивний період для самовиховання починається в підлітковому віці. Основну роль в цьому процесі відіграє виховання в школі.

Поняття виховання і самовиховання є тотожними і мають однакову мету. Виховання неможливе без присутності самовиховання учня, але і самовиховання підлітка є проблематичним без педагогічного виховання.

У сучасній науці зібрано фактичний матеріал, що дозволяє проникнути в суть процесу самовиховання. Механізм самовиховання має такі особливості: підліток вибирає ідеали відповідно до суспільних критеріїв, цілей, готується до життя в суспільстві, удосконалюється в колективній діяльності.

Головним виховним завданням у правильному самовихованні є формування тих позитивних якостей, від яких залежить вирішення зазначених суперечностей, і приведення в дію таких факторів, як зовнішній і внутрішній вплив.

Потреба в самовихованні є вищою формою розвитку особистості. Вона не виникає одночасно у всіх учнів одного і того ж віку, особливо якщо особистість не підготовлена до сприйняття пропонованих вимог.

Дослідженнями цієї проблеми займалися такі відомі педагоги і психологи, як Ю. Бабанський, Я. Коломінський, А. Кочетов, А. Мудрик, Р. Немов, А. Реан, Л. Рувінський та інші, які визначали, що самовиховання займає провідну роль у формуванні особистості.

Мета дослідження. Проаналізувати відношення підлітків до самовиховання; продіагностувати рівень їх самовиховання; розробити